

MÔ-ĐUN 5

VẮC-XIN VÀ LỢI ÍCH CỦA VẮC-XIN

Mô-đun này tập trung vào việc cung cấp kiến thức cơ bản về bệnh truyền nhiễm, vắc-xin điều trị và cách vắc-xin kích thích hệ miễn dịch chống lại bệnh truyền nhiễm.

- Nhận biết các bệnh truyền nhiễm thường thấy ở địa phương
- Nhận biết các biện pháp phòng ngừa phù hợp với điều kiện của địa phương
- Giải thích các lầm tưởng về vắc-xin

TRỌNG TÂM KỸ NĂNG

- Vẽ sơ đồ dịch bệnh
- Truyền thông kiến thức cơ bản về vắc-xin

TRỌNG TÂM KIẾN THỨC

- Bệnh truyền nhiễm
- Hiểu biết về vắc-xin

CẤU TRÚC CỦA MÔ-ĐUN

Mô-đun này sẽ có tổng thời gian tập huấn là 120 phút với cấu trúc như sau:

Bước 1	HOẠT ĐỘNG 1: Kết hợp cặp từ	15 phút
	HOẠT ĐỘNG 2: Vẽ sơ đồ sức khỏe địa phương	25 phút
Bước 2	HOẠT ĐỘNG 3: Học các kiến thức cơ bản về vắc-xin	30 phút
	- Giải lao -	
Bước 3	HOẠT ĐỘNG 4: Thảo luận nhóm để luyện tập truyền thông về vắc-xin cho bà con địa phương	40 phút
Bước 4	Tổng hợp nội dung và hoạt động cuối buổi	10 phút

Lưu ý cho tập huấn viên:

Mô-đun này sử dụng các công cụ trực quan, hoạt động chơi và thuyết trình nhằm khuyến khích người tham gia hình dung rõ hơn về các kiến thức liên quan đến vắc-xin và luyện tập truyền thông về vắc-xin với cộng đồng địa phương.

Chuẩn bị

- Bút/Bút chì
- Giấy A5
- Giấy A0 hoặc bảng
- Bảng mẫu (Phụ lục 11)
- Bảng dính
- Bảng mẫu 9
- Bảng mẫu 10.1
- Bảng mẫu 10.2

BƯỚC 1: Khởi động và học về bối cảnh địa phương

Bước này gồm 2 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

Sau bước này, người tham gia sẽ:

- Cảm thấy giàu năng lượng và cởi mở.
- Hiểu biết nhất định về dịch bệnh (tên - nguyên nhân - triệu chứng - hệ quả sức khỏe) và có công cụ trực quan để giải thích về dịch bệnh với cộng đồng địa phương.
- Tìm hiểu về các khu vực dễ bùng phát dịch ở địa phương.

Tập huấn viên sẽ chuẩn bị và giới thiệu tập thẻ thông tin như công cụ trực quan để giải thích về dịch bệnh, sau đó giới thiệu công cụ vẽ sơ đồ thôn buôn để thảo luận về bối cảnh sức khỏe địa phương. Đoạn thảo luận này giúp tập trung vào phần tiếp theo - yếu tố quyết định tính thực tiễn của buổi tập huấn: thảo luận về bối cảnh địa phương.

HOẠT ĐỘNG 1: Kết hợp cặp từ

Thời gian: 15 phút

Người tham gia chia thành nhóm 3-4 người.

Tập huấn viên sẽ phát cho mỗi nhóm một tập thông tin có tên bệnh, triệu chứng và hệ quả sức khỏe.

Trong vòng 5 phút, mỗi nhóm phải kết hợp đúng tên bệnh với triệu chứng và hệ quả sức khỏe của bệnh. Hết thời gian, tập huấn viên và người tham gia so sánh đối chiếu với phiếu kết quả để kiểm tra đáp án.

Nhóm có nhiều câu trả lời đúng nhất chiến thắng và nhận một phần quà nhỏ.

Ghi chú cho tập huấn viên:

Khi triển khai trò chơi này, tập huấn viên có thể tạo nhiều lượt chơi khác nhau. Trong mỗi lượt, các nhóm sẽ phải tìm và kết nối cặp từ về một chứng bệnh cụ thể. Sau đó, tập huấn viên có thể dành vài phút để cung cấp kiến thức chính xác về chứng bệnh hoặc trả lời câu hỏi và kiểm chứng các thông tin liên quan.

Cộng tác viên cũng có thể lựa chọn các loại bệnh theo tình hình bối cảnh của khu vực đó.

BƯỚC 1: Khởi động và học về bối cảnh địa phương (tiếp)

Bước này gồm 2 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

HOẠT ĐỘNG 1: Kết hợp cặp từ (tiếp)

Thời gian: 15 phút

UỐN VẤN			SARS-COVI
Co cứng hàm	Đau đầu	Khó thở	Sốt cao & đổ mồ hôi
Nuốt khó khăn	Tim đập nhanh	Sốt cao & ớn lạnh	Đau nhức cơ thể
Co cứng cơ	Đau họng	Co giật	

Ví dụ về hoạt động Kết hợp cặp từ để học về bệnh và triệu chứng bệnh

Tập huấn viên có ý tưởng nào khác để học về bệnh và triệu chứng bệnh?

BƯỚC 1: Khởi động và học về bối cảnh địa phương (tiếp)

Bước này gồm 2 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

HOẠT ĐỘNG 2: Vẽ sơ đồ sức khỏe địa phương

Thời gian: 25 phút

Người tham gia giữ nguyên nhóm hiện tại. Tập huấn viên chỉ định cho mỗi nhóm một thẻ (có ghi tên bệnh) từ bộ thẻ, yêu cầu họ dành 3 phút để viết ra giấy phản hồi cho câu hỏi sau:

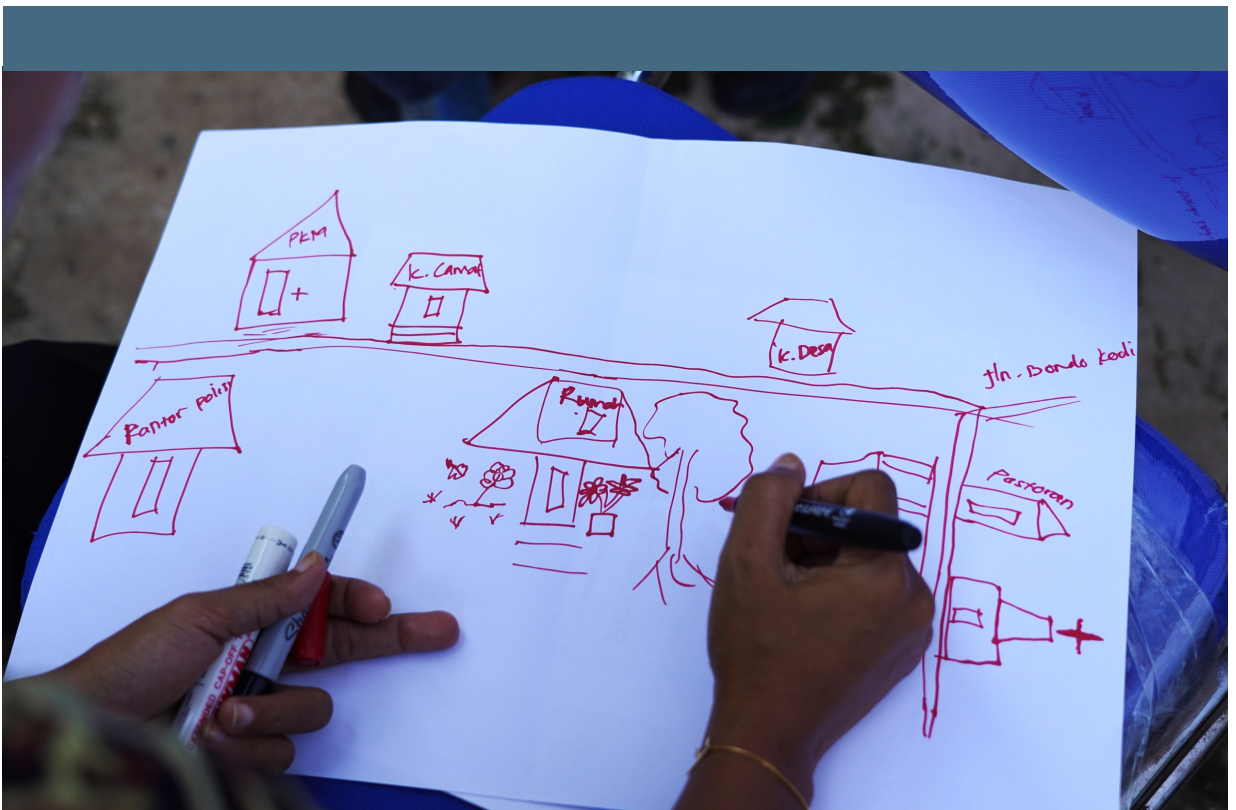
Bệnh này lây qua các đường nào?

Sau đó, mỗi nhóm dành thêm 5 phút để thảo luận câu hỏi thứ hai:

Vùng nào trong số các làng có khả năng bị bùng dịch cao hơn? Và tại sao?

Sau 5 phút thảo luận, mỗi nhóm sẽ trình bày câu trả lời của mình bằng cách vẽ bản đồ thôn buôn trên giấy A0 / hoặc trên sàn / hoặc trên bảng. Họ có thể vẽ thêm các đặc điểm của khu vực để minh họa cho câu trả lời.

Ví dụ về bản đồ sức khỏe thôn buôn.

Người tham gia đang vẽ bản đồ sức khỏe thôn buôn. Tập huấn viên đi kèm cho cộng tác viên y tế tại Sumba, Indonesia. Nguồn ảnh: OUCRU, 2022.

BƯỚC 1: Khởi động và học về bối cảnh địa phương (tiếp)

Bước này gồm 2 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

HOẠT ĐỘNG 2: Vẽ sơ đồ sức khỏe địa phương

Thời gian: 25 phút

Tập huấn viên dành 15 phút để tất cả các nhóm thuyết trình và thảo luận để hoàn thành bản đồ. Tập huấn viên tổng kết lại khi tất cả các nhóm thống nhất ý kiến về tờ bản đồ bối cảnh sức khỏe ở tại địa phương họ.

Ghi chú cho tập huấn viên

- Các nhân viên y tế cần có hiểu biết chung về nguy cơ cộng đồng đối mặt với bệnh truyền nhiễm và có khả năng truyền thông về những điều đó. Đây là bước đầu tiên trong việc truyền thông về vắc xin.
- Các tập huấn viên khuyến khích người tham gia thảo luận câu chuyện thực tế, cố gắng tránh các ý kiến kỳ thị và giả định khi nói về các bệnh và các đường lây truyền bệnh ở các thôn buôn.

Bạn có ghi chép hoặc chia sẻ gì về hoạt động này không?

BƯỚC 3: Học kiến thức cơ bản về vắc-xin

Bước này gồm 1 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

Sau bước này, người tham gia sẽ:

- Hiểu cách tạo ra vắc-xin.
- Hiểu các ví dụ để giải thích cách vắc-xin tăng cường hệ miễn dịch

Tập huấn viên sẽ trình chiếu bài trình bày hoặc tranh ảnh để giải thích các kiến thức cơ bản về vắc-xin. Người tham gia có thể sử dụng bài thuyết trình này để giới thiệu đơn giản và trực quan hơn khi trao đổi với bà con địa phương, đặc biệt là ở các vùng nông thôn và vùng sâu vùng xa, nơi khả năng tiếp cận thông tin bị hạn chế.

HOẠT ĐỘNG 2: Thuyết trình thông tin cơ bản về vắc-xin

Thời gian: 30 phút

Tập huấn viên sẽ trình bày thông tin cơ bản về vắc-xin, bao gồm:

- **Vắc-xin được tạo ra như thế nào?**

Thành phần quan trọng: Vi rút / vi khuẩn gây bệnh.

Loại 1: chứa vi rút / vi khuẩn đã chết hoặc suy yếu.

Loại 2: chứa một phần nhỏ vi rút / vi khuẩn.

- **Chất lượng vắc-xin**

Tất cả các loại vắc xin đều được sản xuất trong những điều kiện rất nghiêm ngặt và được kiểm duyệt trước khi đem ra sử dụng rộng rãi. Tất cả các loại vắc xin đều phải được Bộ Y tế phê duyệt.

- **Vắc xin hoạt động như thế nào để tăng cường miễn dịch?**

Phơi nhiễm - Tiếp xúc với tác nhân gây bệnh.

Luyện tập chiến đấu - Hệ thống miễn dịch chống lại tác nhân gây bệnh.

Ghi nhớ - Hệ thống miễn dịch của chúng ta học cách chiến đấu hiệu quả, ghi nhớ cách thức chiến đấu và bảo vệ cơ thể khỏi tác nhân gây bệnh.

Sẵn sàng chiến đấu - Có thông tin, sức mạnh và khả năng miễn dịch để chống lại căn bệnh thực sự nếu bị nhiễm bệnh.

- **Các thành phần phổ biến trong vắc-xin (tùy chọn)**

Tập huấn viên có thể in ra các mẫu slide từ sổ tay này, hoặc chép thông tin này trên bảng lớn hoặc giấy A0 để sử dụng trong khi trình bày.

Bài thuyết trình này khoảng 20 – 30 phút.

Tập huấn viên có thể dành một vài phút để giải đáp thắc mắc từ học viên trước khi chuyển tiếp sang hoạt động tiếp theo.

BƯỚC 3: Học kiến thức cơ bản về vắc-xin

Bước này gồm 1 hoạt động - Tổng thời gian: 40 phút

Sau bước này, người tham gia sẽ:

- Xác nhận sự thật / làm tường về vắc xin;
- Giải thích về vắc xin cho các nhóm cộng đồng cụ thể;
- Thực hành kỹ năng thuyết phục (tham khảo mô-đun 2) khi giao tiếp (lắng nghe, quan sát và phản hồi)

HOẠT ĐỘNG 3: Cuộc tranh luận giả định

Thời gian: 40 phút

- Tập huấn viên bắt đầu cuộc thảo luận bằng câu hỏi:
Cộng đồng bạn đang làm việc cùng có cảm nhận như thế nào về vắc-xin?
- Người tham gia có thể viết các câu trả lời xuống các mảnh giấy và gấp lại. Các câu trả lời này sẽ được dùng làm đầu vào cho hoạt động tranh luận tiếp theo.
- Mỗi đội sẽ nhặt ngẫu nhiên một mảnh giấy có viết một luận điểm và tên phe ĐỒNG Ý/PHẢN ĐỐI.
- Mỗi đội sẽ chuẩn bị phần thuyết trình về ý kiến của mình trong 10 phút. Không có đúng và sai, đội chỉ cần chứng minh quan điểm đã nhận được.
- Sau đó, mỗi đội có 2 phút trình bày và 3 phút để tranh luận với khán giả. Khán giả sẽ ở bên quan điểm ngược lại và sẽ tham gia vào mỗi vòng tranh luận với tư cách là đối thủ.
- 10 phút cuối, tập huấn viên sẽ tập hợp mọi người thành vòng tròn và tổng kết nhanh về hoạt động trên.

Gợi ý luận điểm:

- Vắc xin giúp tăng cường khả năng miễn dịch của bạn. (PHẢN ĐỐI)
- Tiêm phòng giúp con bạn lớn lên khỏe mạnh. (ĐỒNG Ý)
- Những người được tiêm chủng vẫn có thể bị nhiễm bệnh (ĐỒNG Ý)

Gợi ý câu hỏi tổng kết

- Cảm giác của bạn như thế nào khi đứng lên bảo vệ ý kiến của mình trước đồng nghiệp? (Thoải mái, giàu năng lượng, không thoải mái, lo lắng,...) Đặc biệt là nhóm bảo vệ ý kiến trái với niềm tin, các bạn cảm thấy ra sao?
- Bạn đã gặp trường hợp tương tự chưa? Bạn đã làm gì trong tình huống này? Bạn sẽ làm gì khác bây giờ?
- Bạn thích màn trình diễn / bài thuyết trình nào nhất? Tại sao?
- Điều hữu ích nhất mà bạn sẽ mang về nhà sau hoạt động này là gì?

BƯỚC 4: Tổng hợp nội dung và hoạt động cuối buổi

Thời gian: 10 mins

Hoạt động tổng kết: “Nhật ký cộng tác viên y tế”

Tập huấn viên và người tham gia dành 5 phút để điền vào phần tổng kết trong cuốn “Nhật ký cộng tác viên y tế” của từng người.

Hoạt động cuối buổi “Tôi biết ơn rằng...”

Trong mô-đun cuối cùng của chương trình tập huấn, người tham gia sẽ bước đến bên từng người bạn cùng tham gia tập huấn và bày tỏ sự biết ơn bằng mẫu câu sau:

“Tôi biết ơn rằng...”

Người tham gia có thể biết ơn bất kỳ điều gì: Từ một hành động giúp đỡ khi làm việc nhóm đến điều gì đó mà họ học được từ chia sẻ của người tham gia chia sẻ về bản thân họ hoặc người khác. Điều cần chú ý là tập trung vào những người tham gia, không phải vào tập huấn viên.

Hoạt động này đóng vai trò như một hoạt động gắn kết nhóm và nhấn mạnh rằng học tập là một quá trình chia sẻ với nhau và mọi người học hỏi nhiều điều từ các đồng nghiệp của họ như từ sách hoặc bất kỳ tài liệu đào tạo nào.

Kết quả của hoạt động:

- Có hiểu biết cơ bản về bệnh và có khả năng giải thích về chúng với cộng đồng địa phương.
- Có sự hiểu biết chung về bối cảnh y tế địa phương.
- Có hiểu biết cơ bản về vắc xin và có khả năng truyền thông về vắc xin với cộng đồng địa phương.